

Nr 155.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående lån till organisationskostnader m. m. för en ny riks-försäkringsanstalt; given Stockholms slott den 25 februari 1926.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över social-ärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller anför:

Förut denna dag har Kungl. Maj:t på min hemställdan beslutit till riksdagen avlåta proposition (nr 109) med förslag till, bland annat, lag om försäkring för olycksfall i arbete och till lag om riks-försäkringsanstalten, av vilka det förstnämnda förslaget i allt väsentligt överensstämmer och det sistnämnda förslaget är likalydande med de förslag i samma ämnen, som den 31 december 1925 av mig anmälts för Kungl. Maj:t.

Bihang till riksdagens protokoll 1926. 1 saml. 130 häft. (Nr 155.)

I den till innevarande års riksdag avlåtna statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlåtas i ämnet, bland utgifter för kapitalökning, att utgå av tillfälliga lånemedel, under rubriken låneunderstöd till lån till organisationskostnader m. m. för en ny riks försäkringsanstalt beräkna ett belopp av 650,000 kronor. I mitt anförande till statsrådsprotokollet i frågan den 7 januari 1926 erinrade jag om, att omförmälda förslag till lagstiftning rörande den sociala olycksfallsförsäkringen bland annat innebure, att denna försäkring skulle handhavas av en i huvudsakligen privat-ekonomiska former arbetande anstalt, riks försäkringsanstalten, vars personal icke skulle vara statsanställd. Förvaltningskostnaderna för denna anstalt skulle helt bestridas genom de försäkringsavgifter, som arbetsgivarna hade att erlägga, med rätt för anstalten att av statsmedel utfå ersättning för vissa bestyr, som anstalten skulle utföra för statens räkning. Jag anförde vidare, att enligt förslaget den avsedda nyorganisationen skulle träda i kraft den 1 januari 1927, då alltså den nya riks försäkringsanstalten skulle träda i verksamhet. Emellertid syntes det bliva nödvändigt, att arbetet med anstaltens organiserande påbörjades före nämnda tidpunkt. Från och med samma tidpunkt skulle också den nya anstalten hava att utgiva olycksfallsersättningar. Å andra sidan inflöte de försäkringsavgifter, som skulle användas till täckande av förvaltningskostnaderna och olycksfallsersättningarna, först längre in på året. Först i efterhand syntes också kunna bestämmas den ersättning, som enligt förslaget skulle erläggas för anstaltens ombesörjande av sådana förvaltningsuppgifter, som belöpte å tiden före den nya anstaltens övertagande av verksamheten. Under sådana förhållanden syntes det vara nödvändigt, att staten tillhandahölle erforderligt förlagskapital för anstaltens organiserande och rörelsens startande. Detta kapital syntes böra utgå i form av lån, och för ändamålet syntes böra avses ett under utgifter för kapitalökning uppfört anslag, att utgå av tillfälliga lånemedel. Slutligen anförde jag, att beträffande storleken av detta anslag på frågans dåvarande ståndpunkt en mera exakt beräkning ej syntes vara möjlig, men att ett belopp av 650,000 kronor ansetts bliva tillräckligt för ändamålet. Nämnda belopp syntes därför böra preliminärt beräknas i riksstatsförslaget.

Sedermera har på min begäran byråchefen i riks försäkringsanstalten E. Odelstierna, vilken såsom sakkunnig inom socialdepartementet biträtt med utarbetande av förutnämnda lagförslag, verkställt vissa beräkningar angående storleken av det förskott i form av lån, som sålunda skulle bliva erforderligt för den föreslagna riks försäkringsanstalten. Angående resultatet av dessa beräkningar anför Odelstierna i en av honom avgiven promemoria följande:

Beträffande arten och omfattningen av det organisationsarbete, som under senare hälften av år 1926 måste utföras inom den föreslagna riks försäkringsanstalten, tillåter jag mig hänvisa till en av mig och såsom sakkunnig inom

departementet jämväl anlitade fil. doktor O. A. Åkesson upprättad promemoria rörande vissa frågor i samband med övergången från nuvarande till föreslagna organisation för den sociala olycksfallsförsäkringen, vilken promemoria såsom bilaga E¹ fogats vid statsrådsprotokollet för den 31 december 1925 vid anmälan av förslagen till lag om försäkring för olycksfall i arbete m. m. För utförande av detta organisationsarbete torde under samma tid eller under andra halvåret 1926 erfordras ett belopp av cirka 120,000 kronor. Härtill komma diverse kostnader såsom för nytryckning av formulär m. m. för den nya riksförsäkringsanstalten. Kostnaden härför beräknas till omkring 30,000 kronor.

	Kronor
<i>Summa kostnader</i> intill 1 januari 1927.....	150,000: —
Under <i>januari månad 1927</i> erfordras följande belopp (ungefärliga siffror, beräknade med tillbörlig säkerhetsmarginal).	
A. Förvaltningskostnader:	
1. Hyra och diverse kostnader	50,000: —
2. Avlöningar för fullföljande av den nuvarande riksförsäkringsanstaltens återstående arbeten (registrering, identifiering och debitering av arbetsgivare, reglering av skador för 1926 och tidigare år, verksamhet på grund av 1901 års lag samt riksförsäkringsanstaltens »övriga uppgifter»)	80,000: —
3. Avlöningar för nya riksförsäkringsanstalten, allt slags arbete	65,000: —
	195,000: —
B. Prestationskostnader	700,000: —
<i>Före 1 februari 1927</i> erfordras sålunda tillhoppa cirka kronor	1,045,000: —

Emellertid inflyta under januari månad 1927 till den nya riksförsäkringsanstalten räntemedel och försäkringsavgifter, vilka böra tagas i anspråk för bestridande av de nödvändiga utgifterna. I räntor å utlånta fondmedel inflöt till den nuvarande riksförsäkringsanstalten under tiden 1—15 januari 1926 cirka 87,000 kronor. Inleverering av olycksfallsförsäkringsavgifter, som debiterats å kronouppbörderna för år 1926, tager sin början under första hälften av januari 1927 och är efter hittillsvarande erfarenhet avslutad under första hälften av februari. Sammanlagt beräknas på detta sätt inflyta inemot 2,000,000 kronor, varav åtminstone fyra femtedelar före den 1 februari. Då härtill komma avgifter från större arbetsgivare för år 1927, vilka börja inflyta under februari månad, torde det vara uppenbart, att något förskott *efter* den 1 februari 1927 icke erfordras.

Enligt journaler å riksförsäkringsanstaltens kassakontor hava under tiden 1—15 januari 1926 influtit olycksfallsförsäkringsavgifter till ett belopp av cirka 300,000 kronor, varav omkring 35,000 kronor avse större arbetsgivare. Det torde härav framgå, att det tidigare beräknade förskottet, 650,000 kronor, fullt torde förslå för sitt ändamål, men att å andra sidan — med hänsyn dels till möjligheten av någon försening vid länsstyrelsernas inleverering av olycksfallsförsäkringsmedel från kronouppbörderna dels till att något belopp för likvidering av från nuvarande riksförsäkringsanstalten övertagna inventarier icke inberäknats — försiktigheten bjuder att icke bestämma förskottet till lägre belopp.

¹ Bifogad proposition nr 109 sid. 291 ff.

Till vad sålunda anförts kan jag i huvudsak ansluta mig och finner alltså anledning icke föreligga att frångå det i statsverkspropositionen intagna förslaget i fråga om anslagets belopp.

Beträffande den tid, inom vilken ifrågavarande låneförskott kan väntas bli till statsverket återbetalt, tillåter jag mig att erinra om, hurusom jag till statsrådsprotokollet den 31 december 1925 vid remiss till lagrådet av förslaget till lag om försäkring för olycksfall i arbete m. m. (prop. nr 109 sid. 98) anförte, att av ifrågavarande förskott minst 250,000 kronor kunde beräknas komma att återbetalas redan under nästkommande budgetår samt att återstående 400,000 kronor ansetts böra få inestå hos den föreslagna riksförsäkringsanstalten i avräkning å anstalten tillkommande ersättning för förvaltningskostnader, belöpande å sådan från den nuvarande riksförsäkringsanstalten övertagen verksamhet, som avsåge tid före den 1 januari 1927. I fråga om sannolika beloppet av sistnämnda förvaltningskostnader anförde jag vid samma tillfälle (sid. 95), att en verkställd kalkyl givit vid handen, att desamma, därest de komme att uppgå till samma belopp som för närvarande, kunde beräknas utgöra omkring 500,000 kronor i ett för allt men att beloppet syntes icke kunna närmare bestämmas, förrän den nya riksförsäkringsanstaltens räkenskaper för dess första verksamhetsår, eller år 1927, föreläge avslutade, d. v. s. under år 1928.

I överensstämmelse med vad jag sålunda tidigare anförte synes mig den nya riksförsäkringsanstalten böra tillförbindas att av ifrågavarande förskott återbetala 250,000 kronor före den 1 juli 1927 och återstoden — genom kvittning eller annorledes — före den 1 januari 1929.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bland utgifter för kapitalökning, att utgå av tillfälliga lånemedel, under rubriken låneunderstöd till lån till organisationskostnader m. m. för en ny riksförsäkringsanstalt anvisa ett belopp av 650,000 kronor, att återbetalas i enlighet med vad av mig här ovan förordats.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Åke Karlholm.